

TARIK ZİYA EKİNCİ • Kürtler, Demokrasi, Sol

TARIK ZİYA EKİNCİ 18 Şubat 1926'da Lice'de doğdu. İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdi. 1965'te Türkiye İşçi Partisi'nden Diyarbakır milletvekili seçildi. 12 Mart'ta Diyarbakır Sıkıyönetim Cezaevi'nde "Kürtçülük" propagandası yaptığı iddiasıyla TCK'nin 142/1 maddesinden üç yıla mahkûm oldu ve iki yıl tutuklu kaldı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra da beş kez tutuklandı. 1982-1989 döneminde Paris'te kaldı. Kürt sorunuyla meşguliyetini, düşünmeyi ve yazmayı hep sürdürdü. 15 Ağustos 2024'te hayatını kaybetti.

İletişim Yayınları 3711 • Politika Dizisi 267

ISBN-13: 978-975-05-4002-8

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Funda Dörtkaş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

TARIK ZIYA EKİNCİ

Kürtler, Demokrasi, Sol

Seçme Yazılar

İÇİNDEKİLER

Önsöz • ZELAL EKİNCİ	7
Tarık Ziya Ekinci: Kürt Aydınlanmacısı, Yurttaş, Hak Savunucusu, Sosyalist, Hekim • TANIL BORA	9
TARIK ZİYA EKİNCİ'NİN ESERLERİ	17

Kürt Sorunu - Tarih

Doğu'nun Sosyal Yapısı ve Ağa Milliyetçiliği	21
Kemalist Aydınlanma ve Kürtler	39

Sol ve Kürt Sorunu

Türkiye İşçi Partisi ve Kürt Aydınlanma Hareketi	63
Kürt Hareketleri ve Sosyalizm	107

Kürt Sorunu - Yeni Zamanlar

Türkiye Gerçeği ve Kürt Sorununa Çözüm Bulma Şansı.....	117
PKK Lideri Öcalan'ın Yakalanması ile Kürt Sorunu Bitti mi?	129
Kürtlerin “Asli Unsur” Oldukları Tezi Teslimiyetçiliktir	141

İnsan Hakları ve Kültürel Haklar

Faili Meçhul Cinayet Nedir?.....	151
Zorunlu Göç Sorunları	179
Türkiye’de İnsan Hakları Mücadelesi	193
Çağdaş Demokratik Bir Anayasanın Temel İlkeleri	203
Türkiye’de İnsan Hakları ile Kültürel Hakların Savunulmasında Rejimden Kaynaklanan Engeller	213
Dünyada ve Türkiye’de Çokkültürlülük Sorunu	225

Önsöz

ZELAL EKİNCİ

Tanıl Bora, “Babamın Kitapları”ndan derlediği seçkiler için bir sunuş yazısı yazmamı önerdiğinde, bu başlık bana Orhan Pamuk’un *Babamın Bavulu* metnini çağrıştırdı. Çok yönlü içeriği ya da baba-evlat ilişkisi bağlamında değil de, babanın mirasının değeri anlamında. Babam beğendiği, güvendiği birinden söz ederken Cahit Sıtkı’nın Nâzım Hikmet için yazdığı dizeden ilhamla “Memleketin en yavuz evladı ... Ağabey” derdi. Bu süreç sırasında, yaşasaydı babamın “Memleketin en entelektüel evladı Tanıl Bora” diyeceğini düşündüm. Bu metni, kitaplarla Tanıl Bora’yı buluşturabilmenin övüncüyle yazıyorum.

Fransa’daki sürgün hayatından döndükten ve kısa bir süre hapis yattıktan sonra (1982-1989) sonunda evine dönen babam, disiplinli ve düzenli bir yaşam sürerek bilgisayar kullanmayı öğrendi ve kendini tümüyle yazmaya verdi. Öğrenme arzusu çok yüksekti, arama motorları öncesi günlük gazetelerdeki kendince önemli bulduğu yazıları keserek arşivlerdi. Arama motorlarını etkili kullanmaya başladıktan sonra işleri daha kolaylaştı. Deneyimlerini öğrendikleriyle sentezleyerek yazardı.

2024 Ağustosunda ölümünden sonra pek çoğunun baskısı tükenmiş bu kitapların yok olup gideceği düşüncesi benim

için üzücüydü. Belki bir ölüm yıldönümünde, belki de bir doğum gününde kitaplarının yeniden yayımlanması babamı mutlu ederdi. Aracılarla ulaştığım ilk yayınevi, destek bulabilirsek kitapları basabileceğini söyleyince, olmadı. İkinci yayınevinin genel yayın yönetmeni kitapları seri şekilde basabileceğine, hatta ilk ölüm yıldönümüne birkaç kitabın basımını yetiştirebileceğine samimiyetle söz verdi. Babamın bütün kitaplarını kapsayan elimdeki tek örnek takımı, tek olduğunu ve mutlaka geri almam gerektiğini belirterek orada bırakıp, umutla çıktım. O yayınevi yönetmeni kısa süre sonra skandal olaylarla sosyal medyaya düştü ve ardından yayınevi kapandı. Tek örnek kitap takımımı tüm uğraşlarıma karşın geri alamadım ve kaybettim. Bu durumun ağır vicdani yüküyle çaresiz oyalanırken babamın tüm bu yazın sürecinde yanında olan, 20 yıldan uzun süre aralıklarla sekreterliğini yapan Osman Talay'ın çoğu da imzalı olan setine eriştim. Babamın ölümünden sonra *Lice'den Paris'e Anılarım* üçüncü baskısını yapmıştı. Yine ölümünün ardından *Birikim* dergisinde çıkan Tanıl Bora yazısı İletişim Yayınları'nın bu kitaplarla ilgilenebileceği fikrini aklıma getirdi. Tanıl Bora'ya önerdim. "Yayın kurulumuza soracağım," dedi ve ertesi gün aradı. Bizzat çalışarak kitaplardan seçkiler yapıp Tarık Ziya Ekinci'nin düşün ve yazın yaşamını bir bütün halinde değerlendirebilecek bir kitap hazırlamayı önerdi. Bu teklif hayalimizin ötesinde güzeldi ve eminim babam da kitaplarının yeniden bütünlüklü bir şekilde değerlendirilmesini ve yeniden okuyucuya sunulmasını, hele de yaşadığımız bu günlerde memnuniyetle karşılardı.

Umarım bu kitap, babamın yıllar boyunca oluşturduğu düşünsel birikimin kaybolmasına izin vermeyen bir başlangıç olur...